

Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Öğretmen Adaylarının Yaklaşımları

Engin ASLANARGUN^a

Eslem ARSLAN^b

Öz

Bu araştırmanın amacı ortaöğretim kademesinde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu, sebeplerini ve istenmeyen öğrenci davranışlarını önleyebilmek için en uygun öğretmen davranışlarını öğretmen adayları (formasyon öğrencileri) görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Çalışma nitel araştırma olarak tasarlanmış, desen olarak durum çalışması tercih edilmiştir. Çalışma grubu 2021-2022 eğitim öğretim yılı Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesinde formasyon alan çeşitli lisans alanlarından mezun, öğretmen adayı 145 katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmış olup farklı bölümlerden mezun katılımcılar seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre istenmeyen davranışların büyük oranda okul, öğrenci ve arkadaş kaynaklı olduğu ortaya çıkmıştır. İstenmeyen öğrenci davranışlarının ortadan kaldırılmasının öğretmen tutum ve davranışlarıyla ilgili olduğu yönünde katılımcı görüşleri yoğunlaşmaktadır. İstenmeyen davranışlar genellikle çocukluk ve ergenlik dönemi gelişim özellikleriyle ilişkili olduğundan profesyonel öğretmen davranışları çözüm noktasında önem taşımaktadır. Arkadaş kaynaklı istenmeyen davranışlar okul ve sınıf sosyolojisi ile ilgili olup uygun eğitim öğretim ortamlarının oluşturulması sınıf yönetimini daha etkili hale getirebilecektir. Sonuç olarak; profesyonel eğitimciler olarak görev yapan öğretmenlerin bulunduğu formel okul ve sınıf ortamında istenmeyen öğrenci davranışlarının yönetiminde temel sorumluluk öğretmenlere ve okul yöneticilerine düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf, Okul, Öğrenci, Öğretmen, İstenmeyen Davranış

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 10.10.2023

Kabul Tarihi: 13.03.2025

Yayın Tarihi: 30.06.2025

Atıf için: Aslanargun, E., Arslan, E. (2025). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmen adaylarının yaklaşımları. *İZÜ Eğitim Dergisi*, 7(1), 1-25. <https://doi.org/10.46423/izujed.1373845>

Etik Beyan

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Eslem ARSLAN).

^b Sorumlu Yazar: Uzman, Milli Eğitim Bakanlığı, Düzce, Türkiye. E-mail: eslem4281@gmail.com ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8904-3677>

^a Prof. Dr., Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye. E-mail: enginaslanargun@duzce.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4965-0229>

* Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zekâ tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.

Positive Approaches of Teacher Candidates Against Unwanted Student Behaviors in the Classroom

Engin ASLANARGUN^a

Eslem ARSLAN^b

Abstract

The aim of this research is to determine the undesirable student behaviors encountered in secondary education, their reasons, and the most appropriate teacher behaviors to prevent undesirable student behaviors, in line with the opinions of teacher candidates (formation students). The study was designed as a qualitative research and a case study was preferred as the design. The study group consists of 145 participants who are teacher candidates who graduated from various undergraduate fields at Düzce University Faculty of Education in the 2021-2022 academic year. While determining the study group, the maximum diversity sampling method was used and participants who graduated from different departments were selected. A semi-structured interview form was used as a data collection tool, and the data was analyzed using the content analysis method. According to the results of the study, it was revealed that undesirable behaviors were largely caused by schools, students and friends. Elimination of undesirable student behaviors is largely related to teacher attitudes and behaviors, and participant opinions are concentrated in this direction. Since undesirable behaviors are generally related to the developmental characteristics of childhood and adolescence, professional teacher behaviors are important in terms of solution. Unwanted behaviors originating from friends are related to school and classroom sociology, and creating appropriate educational environments can make classroom management more effective. As a result, the main responsibility for managing undesirable student behaviors in the formal school and classroom environment where teachers have to work as professional educators falls on teachers and school administrators.

Keywords: *Class, School, Student, Teacher, Undesirable behavior,*

About Article

Received Date: 10.10.2025

Accepted Date: 13.03.2025

Publication Date: 30.06.2025

To Cite: Aslanargun, E., Arslan, E. (2025). Positive approaches of teacher candidates against unwanted student behaviors in the classroom. *IZU Journal of Education*, 7(1), 1-25. <https://doi.org/10.46423/izujed.1373845>

Ethical Statement

It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Eslem ARSLAN).

^b **Corresponding Author:** M.A., Ministry of National Education, Düzce, Türkiye. E-mail: eslem4281@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8904-3677>

^a Professor., Düzce University, Faculty of Education, Türkiye. E-mail: enginaslanargun@duzce.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4965-0229>

*No artificial intelligence-based tools or applications were utilized in the preparation of this manuscript. All content was generated solely by the author(s) in adherence to scientific research methodologies and academic ethical standards.

Giriş

Okul toplumun geleceğini şekillendiren temel eğitim kurumudur. Okullar öğrencileri fiziksel, zihinsel ve sosyal açıdan yetiştirmeye yönelik eğitim öğretim faaliyetlerini sunar. Bu eğitim faaliyetleri sunulurken istenmeyen öğrenci davranışları görülebilmektedir. Sınıflarda sürekli karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları, öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzeyleri, psikolojik durumları gibi pek çok nedenlere bağlı olarak ortaya çıkabilmektedir. Aydın (2010), istenmeyen davranışların öğrencilerin yaş, cinsiyet ve psikolojik özelliklerine göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Külekçi-Akyavuz (2019), çalışmasında istenmeyen davranışların öğrencilerin sınıf düzeylerine göre farklılık gösterdiğini, yaş gurubundan ötürü bu istenmeyen davranışlara müdahale etme yöntemlerinin dedeğişiklik gösterdiğini dile getirmektedir. Davranışlar yer, zaman ve şartlara göre istendik ya da istenmedik davranış özelliği olarak kendini gösterebilir. İstenmeyen davranışların sıklığı dersten derse, öğretmenden öğretmene, okuldan okula ve arkadaştan arkadaşta göre farklılıklar gösterebilir. İstenmeyen öğrenci davranışı, öğrenci ve arkadaşlar arasında iletişimin bozulması sonucunda ortaya çıkan, öğrencilerde zihinsel, duygusal ve fizyolojik değişimlere neden olan bir durumdur. Böyle bir durum öğrenme iklimini olumsuz yönde etkilemektedir (Gökkyer ve Doğan, 2016). Okullarda sıkça görülen istenmeyen öğrenci davranışları, çeşitli sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yaşanan sorunları en aza indirmek ve onlarla yüzleşmek öğrencilerin öğrenmelerini, sosyalleşmelerini ve gelişimlerini sağlıklı sürdürebilmeleri açısından önemlidir (Ağasoğlu ve Özdaş, 2021). İstenmeyen davranışlar, öğrenci gelişim özelliklerine bağlı olarak doğal bir ortam içerisinde arzu edilmemesine karşın ortaya çıkabilmekte, buna karşılık öğrencilere uygun eğitim yaşantılarını kazandırmak için fırsatlar doğurabilmektedir.

Bir eğitim öğretim yılında her gün aynı sınıfta yer alan onlarca öğrencinin bulunduğu sınıflarda istenmeyen davranışların ortaya çıkmaması düşünülemez (Sarıtış, 2006). Ders akışını bozma, derse karşı ilgisizlik gösterme, iletişimde problem yaşama gibi davranışlar sınıftaki istenmeyen davranışlar arasında gösterilmektedir. Olumsuz davranışların kaynağı çoğunlukla; birbirinden kopuk sınıf yapılarına, teknolojik araçların denetimsiz kullanımına ve ailenin sosyokültürel arka planı gibi faktörlere bağlanmaktadır (Yumuşak ve Balcı, 2018). Öğretmenin ders sırasında öğrencileri pasif bırakmaları, onları önemsememeleri ve derste ilgi çekici öğretim yöntem-teknikleri kullanmamaları, öğrencilerin okudukları bölümü sevmemelerine, dersleri ve konuları sıkıcı bulmalarına, derslerin kendilerine katkı sağlamayacağını düşünmelerine yol açmakta, bu da istenmeyen davranışlara neden olmaktadır (İnci ve Çubukçu, 2020). Öğretmenin dersi sürekli aynı yöntem-teknikle işlemesi, farklı araç gereçlere yer vermemesi, öğrencileri sınıf içinde aktif hâle getirememesi, sınıf hâkimiyetini kuramaması, sınıf kurallarının en baştan belirlenmemesi öğretmenin istenmeyen davranışlarla baş etmedeki yetersizlikleri olarak gösterilebilir. (Aydın ve

Ağca-Karakaya, 2021). Öğretmen uygulanabilir bir ders planını hazırlayıp teknolojiyi yerinde kullanır, zamanı etkili bir şekilde yönetir, öğrencileriyle verimli bir takım çalışması yürütür, sınıf içinde ve dışında fiziksel değişkenleri düzenleyebilirse etkili bir sınıf yönetimi sağlamış olur (Yaraş ve Turan, 2021).

Öğretmenlerin beden dilini kullanarak öğrencilerle göz teması kurması, sözlü uyarılar yapması, sınıf dışında öğrenci, veli, rehberlik servisi ve okul yönetimiyle iş birliği yapması ile istenmedik öğrenci davranışları önlenabilmektedir (Değirmenci, 2022). İstenmeyen davranışlara yönelik birçok farklı tutum ve davranış uygulanabilir. Örneğin uyarma eylemi; göz temasıyla, işaretlerle, yanına yaklaşarak, dokunarak ya da söz ifade ile yapılabilir. Sözel mesajlarla uyarma eylemi ise dolaylı olarak uyarma, soru sorma, sözün istenmeyen davranışa bağlanması, yerini değiştirme biçiminde kullanılabilir. Diğer taraftan öğrenciyle konuşma eylemi duruma göre ders sırasında veya dersin sonunda yapılabilir. Derste değişiklik yapma stratejisi ise; araçları, yöntemi, ortamları, öğretmen davranışlarını değiştirme biçiminde gerçekleştirilebilir (Sarıtış, 2006). İstenmeyen öğrenci davranışlarını düzeltmek için öğretmenlerin kullandıkları stratejilerinin hem olumlu hem de olumsuz sonuçları olabilmektedir. Olumsuz sonuçlar doğurabilecek tutumlar genelde sorunu kısa vadeli çözmeye yönelik “görmezden gelme”, “uyarma”, “sevdiği etkinlikten mahrum etme”, “ceza verme”, “ödül verme” gibi yöntemler olup istenmeyen davranışın tekrar ortaya çıkmasını engellemekten ziyade olumsuz etkileri azaltmaya yönelik önlemlerdir. Olumlu tutumlar ise sorunu uzun vadeli fakat kalıcı olarak çözmeye çalışan “bireysel rehberlik yapmak”, “aile ile iş birliği yapmak”, “birlikte karar almak”, “sosyal faaliyetlerde bulunmak”, “öğrencinin özel yeteneklerini geliştirmesine destek vermek”, “sorumluluk kazandırmak” gibi davranışlar olup, olumsuz davranış değiştirmeyle yönelik önlemler olarak değerlendirilebilir (Ardıç ve Temiz, 2020).

Lise öğrencilerinin istenmeyen davranışları üzerine ilk araştırmalardan birisi ABD’de Minnesota Üniversitesi’nde yapılmıştır ve bu bağlamda öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. 874 öğrencinin kapsama alındığı bu çalışmada en yüksek frekansa sahip istenmeyen davranışlar sırasıyla; derste fısıltıyla konuşma (% 74.7), dikkatsizlik (% 59), ilgisizlik (% 44), gevezelik (% 42) iken en düşük frekansa sahip olanlar ise kuşkuculuk (% 2,1), aşırı şiddet (% 1,7), devamsızlık (% 1,6), taşkınlık (% 1,5) olarak ifade edilmektedir (Hurlock ve McDonalds, 1934). Eulberg (2023), istenmeyen davranışların ortaya çıkmasının sebepleri ve çözüm önerileriyle ilgili yaptığı çalışmada en temel sebep olarak öğrencilerin dikkat çekme motivasyonu olduğu üzerine yoğunlaşmaktadır. Buna göre öğrenciler ya doğrudan öğretmenin veya diğer öğrencilerin ilgisini çekmek için veya ödev veya sorumluluktan kaçmak için istenmeyen davranışlara başvurmaktadır. Öğretmenlere düşen görev ise istenmeyen davranışların altında yatan sebeplere odaklanmak ve gerektiğinde meslektaşları ile okul yönetiminden destek alarak öğrencilere karşı sabırlı, tutarlı ve yapıcı yaklaşımdır. Benzer şekilde kopya çekmek öğrencilerin başvurduğu en temel

istenmeyen davranışlar arasında kabul edilmekte ve öğretmenlerin bu sorunun çözümü noktasında başvuracağı adımlar bulunmaktadır. İlk ve en temel adım öğrencilerin niçin kopya çekme teşebbüsünde bulunduklarının bireysel ve toplumsal olarak anlaşılmasından geçmektedir. Öğrenciye ve ortama göre değişmekle birlikte genel sebepler olarak yüksek not alma baskısı, sınıf içinde geri kalma korkusu, yakalanmayacağı inancı, sınavın zorluğu gibi nedenler ileri sürülmektedir. Bu gibi istenmeyen davranışların ortadan kaldırılmasının yolu öğretmenlerin kopyaya karşı asla tolerans göstermemeleri, sıkı tedbir almaları, her şeyden haberdar olduklarını öğrenciye göstermeleri ve bütün öğrencilerin öğrenebileceği bir sınıf ortamı oluşturmaktan geçmektedir. Etkili öğretim stratejileri öğrencileri eleştirel düşünmeye teşvik ettiği ve ezberden uzaklaştırdığı için kopya çekme yöneliminin oluşmasını da engellemektedir. Yansıtıcı düşünme, destekleyici sınıf ortamı, aktif dinleme, geri bildirimde bulunma ve model olma gibi olumlu öğretmen davranışları da istenmeyen davranışların ortadan kaldırılması sürecinde etkili öğretim stratejileri olarak ifade edilmektedir.

Öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumsuz etkileri olan ve öğretmenlerin mesleği bırakma nedenleri arasında gösterilen istenmeyen davranışlar günümüzde eğitim sistemlerinin önemli sorunları arasındadır. Aydın ve Ağca Karakaya (2021), çalışmalarında öğretmenlerin istenmeyen davranışlara nasıl tepki gösterdiklerinin önemli bir konu olduğunu, öğretmenlerin istenmeyen davranışa gösterdikleri tepki biçimlerinin, öğrencilerin gelecekte nasıl bir birey olacaklarını etkilediğini dile getirmektedirler. Çok çeşitli boyutları ve sebepleri olmakla birlikte istenmeyen davranışların ortaya çıktığı durumların çözümlenmesinde, sınıf sosyolojisi ile öğrenci psikolojisinin anlaşılması, atılacak temel adımlar arasında sayılabilir. Agi ve Akarada (2021) yaptıkları çalışmada lise öğrencilerinin sınıf içinde akademik başarılarını etkileyen istenmeyen davranışlar olarak kavga, hırsızlık, sınıf kurallarına uymama, küfürlü konuşma, okuldan kaçma, geç gelme, yalan söyleme ve gürültü yapma gösterilmektedir. Benzer istenmeyen davranışların diğer ülkelerde de tekrarlandığı ifade edilmektedir (Al Quahtani, 2016). Öğrencinin aile, çevre yapısı, ekonomik, sosyal, kültürel durumu öğrencinin davranışlarına yansıyabilmektedir (Erden, 2005). Bu gibi davranışlar öğrenciler arasında olumsuz iletişime neden olmakta, öğrenmeyi engellemekte ve öğretmenlerin işini zorlaştırmaktadır.

Öğrenciler bireysel ve sosyal olarak engellendiklerinde, baskılandıklarında veya kendilerini ifade edemediklerinde bunu çevrelerine karşı istenmeyen davranışlar yoluyla yansıtabilirler. İlgi çekmek, kendini ifade etmek veya sorumluluktan kaçmak isteyen öğrenciler bunu doğrudan ifade etmek yerine farklı davranışlarla yansıtmaya meyillidirler. Bunun için Gent (2022), istenmeyen davranışların tanımlanması, anlaşılması ve sebepleri üzerine yoğunlaşmanın önemine dikkat çekmekte ve öğrencilerdeki farkındalık ve bireysel kontrol mekanizmalarının geliştirilmesini önermektedir. Bununla birlikte; öğretmenlerin elindeki en önemli gücün öğrencileri

ikna etmek ve yönlendirmek olduğu, bunun dışında görev ve sorumluluğun öğrencilerde olduğunu belirtmektedir.

Örgün eğitim okullarda, sınıf ortamlarında yapılmaktadır. Sınıf ortamında gerçekleştirilen öğretim faaliyetleri öğretmen-öğrenci iş birliği içerisinde gerçekleşmektedir. Burada öğretmen öğretici, öğrenci öğrenen pozisyonundadır. Öğretme-öğrenme işlemi gerçekleşirken öğrenme işlemi engelleyen faktörler ortaya çıkabilmektedir. Bu durum istenmeyen davranışların oluşmasına neden olabilmektedir. Sınıf ortamında istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını engelleyen ya da en aza indirebilen kişi öğretmen olarak görülür. İstenmeyen davranışların giderilmesi kaliteli bir öğrenme ortamına katkı sağlayacaktır. Bu araştırmanın amacı sıklık durumuna göre sınıflarda karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu, sebeplerini ve istenmeyen öğrenci davranışlarını önleyebilmek için en uygun öğretmen davranışlarını formasyon öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Pedagojik formasyon eğitimi, öğretmenlik için ön şart olmakla birlikte, pedagojik formasyon eğitimi, öğretmenlik mesleğine kaynaklık eden lisans programı mezunlarına verilmekte olan pedagoji ile ilgili kazanımları içeren bir sertifika programıdır. Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının sınıf yönetimi konusunda görüşlerinin irdelenmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, araştırmanın amacına yönelik aşağıdaki sorunlara yanıt aranmıştır. Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının görüşlerine göre sınıfta karşılaşılan en yaygın istenmeyen öğrenci davranışlarını düşündüğünüzde;

1. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre sınıfta en çok karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışların sıklığı nasıldır?
2. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre sınıfta istenmeyen davranışların ortaya çıkış sebepleri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre istenmeyen davranışları önleyebilmek için başvurulması gereken en uygun öğretmen davranışları neler olabilir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma olarak tasarlanmıştır ve durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Creswell'e (2007) göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Bu çalışma, sınıfta karşılaşılan en yaygın istenmeyen öğrenci davranışlarının sıklık durumu, istenmeyen davranışların sebepleri ve önleme mekanizmalarına yönelik uygun öğretmen davranışlarının neler olabileceğinin derinlemesine araştırılması bakımından bir durum çalışması olarak kabul edilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu çalışma, nitel araştırma olarak tasarlanmıştır ve durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Creswell'e (2007) göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Bu çalışma, sınıfta karşılaşılan en yaygın istenmeyen öğrenci davranışlarının sıklık durumu, istenmeyen davranışların sebepleri ve önleme mekanizmalarına yönelik uygun öğretmen davranışlarının neler olabileceğinin derinlemesine araştırılması bakımından bir durum çalışması olarak kabul edilmiştir.

Veri Toplama ve Analiz Süreci

Araştırmada öğretmen adayı katılımcılara yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Örnek sorular içerisinde "Uygulama okullarında bulunduğunuz sınıflarda en yaygın istenmeyen öğrenci davranışları nelerdir? "Sınıfta gördüğünüz istenmeyen öğrenci davranışlarının sebepleri hakkında görüşleriniz nelerdir?" "Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemek için en uygun öğretmen davranışları neler olabilir? gibi sorular yer almaktadır. Kolay anlaşılabilirliği sağlamaya ve amaca hizmet eden veriler elde etmeye yönelik olarak veriler yüz yüze görüşme esnasında katılımcıların doldurduğu formlardan elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış sorulara dayanan görüşme formu, genişletilebilir olması ve araştırılan konuda derinlemesine bilgi toplama imkânı vermesi sebebiyle tercih edilmiştir. Görüşme formu aracılığıyla veri toplama yöntemi katılımcılara düşüncelerini özgür ve rahat bir şekilde ifade etme imkânı sunduğu, daha çok katılımcıya uygulanabildiği, verileri toplama aşamasında da araştırmacıya kolaylık sağladığı için tercih edilmiştir. Daha fazla katılımcı görüşünden yararlanmak için sorulara yazılı olarak cevap vermeleri istenmiştir. Araştırmanın verileri 2021-2022 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi sonunda toplanmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmış ve katılmak istemeyenlerden veri elde edilmemiştir. Katılımcılara yönlendirilecek olan sorular yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile hazırlanarak yöneltilen soruların net ve anlaşılır olmasına önem verilmiştir. Elde edilen verilerin yazılı metne dönüştürülmüş ve analiz edilmiştir. Araştırmanın verileri incelenmiş ve cevapların çeşitli kategoriler altında görülmesi istendiğinden içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi aşamasında verilere dayanarak çalışmanın araştırma problemi ile bağlantılı olarak nelerin söylendiği ya da ne tür sonuçların ortaya konulduğu belirlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Analiz sürecinde katılımcıların verileri "Ö1, Ö2, Ö3 gibi" olarak kodlanmıştır. Kişisel bilgilerin tanımlanması yapılırken frekansları alınıp yüzdelik değerleri hesaplanmış ve değerleri açıklanmıştır. Veriler ise bulgular oluşturulurken frekansları alınarak kodlama yapılmış ve tablo oluşturulmuştur. Verilerden alınan bilgilerle oluşturulan tabloda uygun temalar kullanılarak bilgiler nitelendirilmiştir. Tablonun yorumlaması yapılarak bulgular tamamlanmıştır.

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Uzmanlar tarafından soruların açık, anlaşılır ve araştırmanın amacına uygun olup olmadığını değerlendirilmiştir. Uzman geri bildirimleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak form nihai hâline getirilmiştir. Görüşme formunun anlaşılabilirliğini ve uygulanabilirliğini test etmek amacıyla bir pilot çalışma yapılmıştır. Bu süreçte soruların katılımcılar tarafından nasıl algılandığı gözlemlenmiş ve gerekli revizyonlar yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler, katılımcılarla tekrar paylaşılmıştır. Katılımcılardan, ifadelerinin doğru bir şekilde anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmeleri ve varsa düzeltmeleri talep edilmiştir. Bu uygulama, verilerin doğruluğunu artırmak ve inandırıcılığı güçlendirmek için yapılmıştır. Görüşme sırasında tüm katılımcılara aynı sorular aynı şekilde yöneltilmiştir. Görüşmeler belirli bir prosedür çerçevesinde gerçekleştirilmiş, bu durum araştırmanın tutarlılığını artırmıştır. Katılımcıların kişisel bilgileri gizli tutulmuş, görüşmeler anonimleştirilmiştir. Etik kurallar çerçevesinde çalışılmış ve Düzce Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun 01/06/2023 tarihli ve 2023/172-6 numaralı toplantısında alınan izinle hareket edilmiştir. Araştırmacı, görüşme sürecinde yansız davranmaya özen göstermiş, katılımcıların görüşlerini etkilememek için özenli bir dil ve tutum benimsemiştir. Araştırmacının ön yargılarını kontrol altına almak amacıyla sürekli kendini denetleme (self-reflection) teknikleri uygulanmıştır. Araştırma bulguları açık ve detaylı bir şekilde sunulmuş, doğrudan alıntılara yer verilerek okuyucunun araştırma bulgularının geçerliğini değerlendirmesine olanak tanınmıştır.

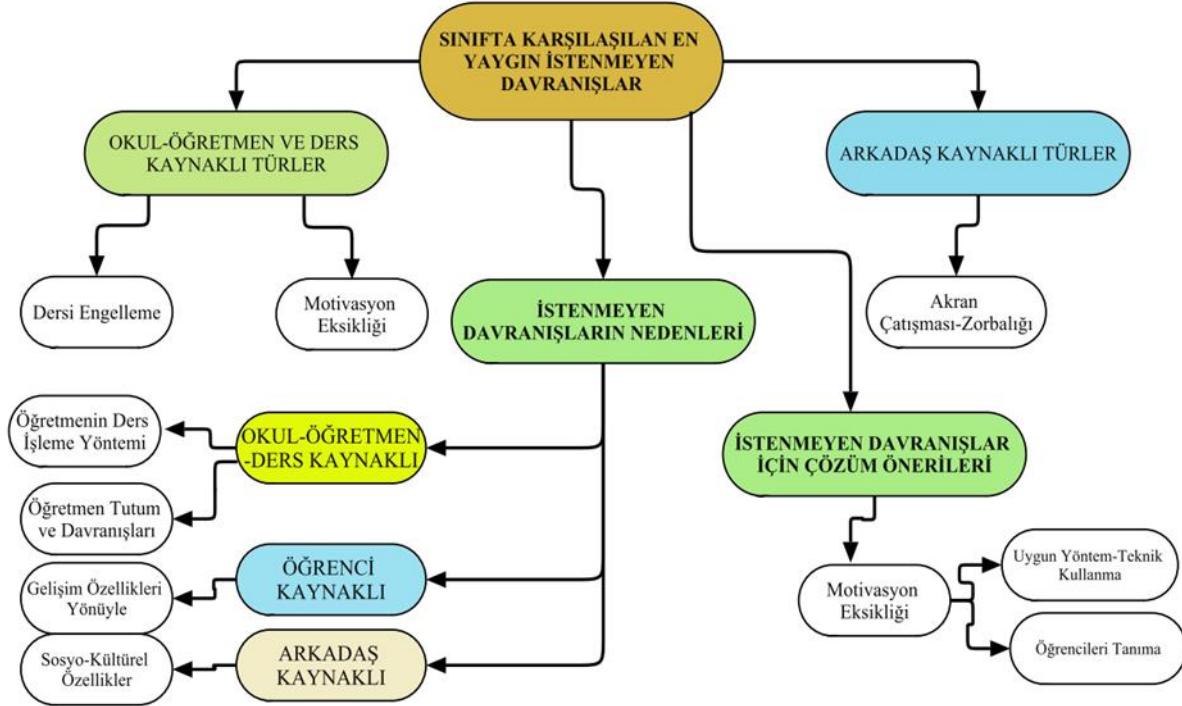
Bulgular

Araştırmada elde edilen bulgulara göre sınıfta karşılaşılan en yaygın istenmeyen öğrenci davranışları okul, öğretmen, ders ve arkadaş kaynaklı davranışlardır. Okul-öğretmen-ders kaynaklı istenmeyen öğrenci davranışları içerisinde dersi engelleme ve motivasyon eksikliği görülürken arkadaş kaynaklı istenmeyen öğrenci davranışları içerisinde akran çatışması/zorbalığının geldiği görülmektedir. Bu istenmeyen davranışların sebepleri okul, öğrenci ve arkadaşlardan kaynaklanmaktadır. Okul kaynaklı istenmeyen öğrenci davranışlarını öğretmenin ders işleme yöntemi ve öğretmenin tutum/davranışları oluştururken öğrenci kaynaklı sebeplerin öğrencinin gelişim özelliğinden, arkadaş kaynaklı sebeplerin ise sosyo-kültürel yapıdan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. İstenmeyen davranışları ve bu davranışlara sebep olan durumları önleyebilmek için en uygun öğretmen davranışlarının öğretmenin öğrenciye göre uygun yöntem-teknik kullanması ve öğrenciyi iyi tanıması olduğu yapılan araştırma bulgularında görülmektedir. Sıklık durumuna göre istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu, bu davranışların sebeplerini ve onları önleyebilmek için en uygun öğretmen davranışlarının neler olduğunu gösteren temel unsurlar aşağıdaki şekilde gösterilmiştir. Genel olarak üç aşamada tasarlanan bu çalışma bulgularını; istenmeyen davranışlar, nedenleri ve

çözüm önerileri şeklinde ayrı ayrı irdelemeden önce bütünlüğü sağlamak ve okuyucuya genel bir resim sunabilmek için her üç aşamada ortaya çıkan bulgular Şekil 1’de bir arada sunulmaktadır:

Şekil 1

Sıklık Durumuna Göre İstenmeyen Öğrenci Davranışları, Sebepleri ve Çözüm Önerileri

1.Sınıfta Karşılaşılan En Sık İstenmeyen Öğrenci Davranışları

Araştırmanın birinci alt problemi olarak sınıfta karşılaşılan en yaygın istenmeyen öğrenci davranışlarının katılımcı görüşleri doğrultusunda ders, öğretmen, okul ve arkadaş kaynaklı davranışlar olduğu belirlenmiştir. Elde edilen cevaplara ilişkin ders, öğretmen, okul kaynaklı davranışlar ve arkadaş kaynaklı davranışlara ait bulgular ve katılımcı görüşlerine yer verilmiştir.

a) Ders, Öğretmen, Okul Kaynaklı İstenmeyen Davranışlar

Katılımcıların belirlemiş olduğu sınıfta karşılaşılan **ders, öğretmen ve okul kaynaklı** en yaygın istenmeyen öğrenci davranışları olarak ilk sırada **dersi engellemeye yönelik davranışlar** gelmektedir. Katılımcılar bu istenmeyen davranışları dersle ilgilenmemek, dersi dinlememek, derse karşı ilgisizlik, öğrencinin konu dışı sorular sorarak veya dersin işleniş sürecine müdahale ederek dersi sabote etmesi, derste telefon, tablet vb. araç gereçlerle ilgilenme, derse katılım sağlamayarak derste diğer derslerin çalışmalarını yapma, derste yeme-içme, uyuma, hiperaktif ya da hareketli olan öğrencilerin sınıfta dolaşması, söz hakkı almadan konuşma, sınıfı terk etme, dışarı çıkmak isteme ve hatta okuldan kaçma girişiminde bulunma olarak ifade etmişlerdir.

Sınıfta karşılaşılan ders, öğretmen ve okul kaynaklı en yaygın istenmeyen öğrenci davranışları olarak ikinci sırada *motivasyon eksikliği yönünde davranışlar* olduğu görülmektedir. Katılımcılar bu istenmeyen davranışları öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmemesi, derse geç kalarak derse devamsızlık yapma, derse hazırlıksız gelme, dersle ilgili araç- gereçleri getirmeme, okul ve sınıf kurallarına uymayarak disiplinsizlik göstermeler, kılık kıyafet ve temizliğe önem vermeme, dersle ilgili defter veya not tutmama, kopya çekme, öğretmenle çatışma yaşayarak öğretmenle bağ kuramama olarak ifade etmişlerdir. Ders, öğretmen ve okul kaynaklı istenmeyen davranışlara yönelik katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

“Sınıfta karşılaşılan en yaygın istenmeyen öğrenci davranışları bireysel, arkadaşlara dönük ve öğretmene dönük olabilir. Bireysel olarak; dersi dinlememe, defter kitap taşımama, derste uyuma, isteksiz olma olabilir. Arkadaşlara dönük olarak; Öğretmene dönük olarak, saygısızlık, dinlememe gibi davranışlar olabilir. Bu davranışları en yaygın olarak sıraladığımızda: Derse isteksiz olma, dersi dinlememe, derse geç gelme, defter kitap taşımama, öğretmene saygısızlık.” (Ö60)

“İstenmeyen davranışlar kişisel, arkadaşlarına dönük ve öğretmen dönük davranışlardır. Dersi dinlememe, derse geç gelme, derste uyuma, başka derse çalışma, ders dışı farklı teknolojik cihazlarla uğraşma, ders işleniş sürecine müdahale etme.” (Ö12).

“Dersi dinlememe, ödev yapmama, kurallara uymama.” (Ö143)

“Derse geç kalma, ders ile ilgilenmeme, başarısız olduğunu ve dersi yapamadığını söyleme, okul kurallarına uymama, ödevlerini yapmama, ders araç gereçlerini getirmeme, dersi sabote etme bölme, öğretmen ile nasıl iletişim kuracağını bilmeme, öğretmenin ailesine şikâyet etme.” (Ö129)

“Derse hazırlıksız gelme, verilen görev ve sorumlulukları yerine getirmem, söz almadan sürekli konuşma, derse zamanında gelmeme, derse ilgisiz olma ders içerisinde farklı uğraşlarla ilgilenmesi, sınıf içerisinde sürekli gezmesi.” (Ö33)

“Derse geç kalma, materyal eksikliği ve derse hazır olmaması, verilen ödev ve projelerin tamamlanmaması zamanında getirilmemesi, sınıf kurallarına uymama.” (Ö66)

“Sınıf içerisinde oluşan ve çok fazla karşılaşılan istenmedik öğrenci davranışları vardır. Bunlar kendi içinde guruplara ayrılmaktadır. Öğrencilerde derse, öğretmene ve arkadaşlara karşı istenmedik davranışlar görülebilmektedir. Örneğin öğrenci derse ilgisiz, ders anında sürekli sınıfta dolaşması, derse ilgisiz kalması öğrencinin derse karşı istenmedik davranışlarıdır. Öğretmene karşı yapılan istenmedik davranışlara ise görev ve sorumluluklarını yerine getirmeme, öğretmenle iletişime geçmemesi, öğretmene karşı saygısız ve tutarsız olması gösterilebilir. Arkadaşlara karşı istenmedik davranışlardır.” (Ö124)

Okullarda eğitim-öğretim faaliyetleri öğretmenler aracılığı ile yapılmaktadır. Öğretmen derslerini okulda ve sınıf ortamında gerçekleştirir. Öğrenmenin gerçekleşmesi için okul ve sınıf ortamının uygun olması gerekmektedir. Öğrencinin sağlıklı bir eğitim ve öğretim alması için sınıf ortamında istenmeyen davranışların olmaması gerekir. Bu istenmeyen davranışlar öğrencinin ve öğretmenin derse karşı, öğrenmeye karşı motivasyonunu düşürmekte, zaman zaman derste bütünlüğün sağlanmasına engel olabilmektedir.

b) Arkadaş Kaynaklı İstenmeyen Davranışlar

Araştırmada katılımcılar, sınıf ortamında en sık karşılaşılan arkadaş kaynaklı istenmeyen davranışların genellikle akran çatışması ve öğrenci tutumlarından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Bu davranışlar, öğretim sürecini ve sınıf ortamını olumsuz yönde etkileyerek sınıf düzenini bozmakta ve öğrenme ortamının niteliğini düşürmektedir. Katılımcılar arasında en yaygın olarak belirtilen sorun, öğrencilerin ders sırasında kendi aralarında konuşmalarıdır. Bu durum, öğretmenin anlatımını kesintiye uğratmakta ve diğer öğrencilerin dikkatini dağıtmaktadır. Bir katılımcı bu durumu şu şekilde dile getirmiştir: *“Ders anlatırken aralarında konuşmaları, ders sırasında başka bir şeylerle ilgilenmeleri, arkadaşlarıyla alay etmeleri.”* (Ö138)

Saygısız ve küçümseyici tutumlar da arkadaş kaynaklı istenmeyen davranışlar arasında öne çıkmaktadır. Katılımcılar, bu tür davranışların genellikle küfürlü konuşma, lakap takma, alay etme ve küçümseyici tavırlar şeklinde ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu davranışların, sınıf içinde sosyal ilişkileri zedelediği ve öğrenciler arasında çatışmalara neden olduğu ifade edilmiştir. Bir katılımcı bu konuda şu değerlendirmeyi yapmıştır: *“Arkadaşlarına saygı duymama, lakap takma ve onları küçük düşürecek davranışlar sergilemeleri.”* (Ö106). Bunun yanı sıra, dikkat dağıtıcı ve gürültücü davranışlar da sıklıkla dile getirilmiştir. Öğrencilerin ders sırasında gereksiz konuşmalar yapması, dersle alakasız etkinliklerle ilgilenmesi ya da sınıf araç gereçlerini kullanarak gürültü çıkarması, sınıf düzenini ve diğer öğrencilerin dikkatini ciddi şekilde olumsuz etkilemektedir. Katılımcılardan biri bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: *“Öğrencilerin kalem, sıra veya sınıftaki materyallerle gürültü çıkarması, kişisel problemlerinden dolayı arkadaşlarıyla tartışma ve kavga çıkarması.”* (Ö25)

Bazı katılımcılar, akran zorbalığı ve şiddet gibi daha ciddi davranış problemlerine dikkat çekmiştir. Öğrencilerin fiziksel ya da psikolojik şiddet eğilimi göstermeleri, sınıf içindeki huzuru bozmakta ve diğer öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler bırakmaktadır. Bu durumu vurgulayan bir katılımcı, *“Küfürlü konuşma, yalan söyleme, gürültü yapma, arkadaşlarına zarar verme, sınıf kurallarına uymama.”* (Ö119) ifadelerini kullanmıştır. Son olarak, sınıfta gözlemlenen gruplaşmalar ve sosyal baskılar, katılımcılar tarafından sıkça dile getirilmiştir. Gruplaşmaların, öğrenciler arasında ayrışma ve kıyaslamalara neden olduğu, bu durumun da sınıf ortamında sosyal huzursuzluk yarattığı belirtilmiştir.

Farklı bir katılımcı, “Sınıf içerisinde gruplaşmaya sebep olması, öğrenciler arasında kıyaslama ve ayrışmaların görülmesi.” (Ö92) şeklinde görüş bildirmiştir. Genel olarak, arkadaş kaynaklı istenmeyen davranışların çoğu öğrencilerin iletişim tarzlarından ve sınıf kurallarına uyum düzeylerinden kaynaklanmaktadır. Katılımcılar, özellikle öğretim sürecinde öğrencilerin kendi aralarında konuşmaları ve alay edici davranışlarının öğretmenlerin motivasyonunu düşürdüğünü ve sınıf düzenini bozduğunu ifade etmişlerdir. Bu tür davranışların, sınıf yönetimi ve öğrenme süreçlerinde zorluklara yol açtığı vurgulanmıştır.

2. Sınıfta Karşılaşılan En Yaygın İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Sebepleri

Katılımcı görüşleri doğrultusunda, araştırmanın ikinci alt problemi olan sınıfta karşılaşılan en yaygın istenmeyen öğrenci davranışlarının sebeplerinin, ders, öğretmen, okul, öğrenci ve aile kaynaklı olduğu belirlenmiştir. Elde edilen cevaplara ilişkin ders, öğretmen, okul kaynaklı sebepler, öğrenci kaynaklı sebepler ve aile kaynaklı sebeplere ait bulgular ve katılımcı görüşlerine aşağıda detaylı olarak yer verilmiştir:

a) Ders, Öğretmen ve Okul Kaynaklı Sebepler

Araştırmada elde edilen bulgular, sınıf ortamında karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının çoğunlukla ders, öğretmen ve okul kaynaklı sebepler olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, bu davranışların temel nedenlerini öğretim süreçlerindeki eksiklikler, öğretmen-öğrenci ilişkilerindeki sorunlar ve okul ortamının uygun olmayan koşullar olarak ifade etmişlerdir. İstenmeyen davranışların başlıca nedenlerinden biri, derslerin öğrencilerin ilgisini çekememesidir. Katılımcılar, öğretmenin dersleri etkili bir şekilde sunamaması, yöntem ve tekniklerdeki eksiklikler ve sınıf yönetimindeki yetersizliklerin bu tür davranışlara zemin hazırladığını vurgulamışlardır. Özellikle, öğretmenin dersleri gerçek hayatla ilişkilendirememesi, sürekli olarak aynı yöntemleri kullanması ve ders anlatımında öğrencilerin öğrenme stillerini dikkate almaması gibi faktörlerin, öğrencilerin derse olan ilgisini azalttığı belirtilmiştir. Bir katılımcı bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: “Her çocuğun öğrenme tarzı farklıdır. Öğrenmeyen öğrenci yoktur, denenmemiş metotlar vardır. Bu durum dikkate alınmadığında, öğrenciler derse gereksiz bulup uyumayı, konuşmayı veya sınıfta gezinmeyi tercih edebiliyor.” (Ö38)

Öğrencilerin derse karşı isteksiz davranışlarının bir diğer sebebi, öğretmen-öğrenci ilişkilerindeki sorunlardır. Araştırmada, öğretmenin tutarsız ve baskıcı davranışlarının, öğrencilere yönelik ayrımcılığın ve sağlıklı bir iletişim ortamının oluşturulamamasının bu tür davranışları tetiklediği görülmektedir. Katılımcılar, öğretmenlerin sert ve azarlayıcı tavırlarının, öğrencilerde öğretmene karşı olumsuz duygular geliştirmesine yol açtığını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı bu konuda şunları belirtmiştir: “Öğrencinin öğretmenle diyalog kuramaması, öğretmenin öğrencilere söz hakkı

vermemesi veya onları azarlaması, öğrencinin derse ilgisiz ve istenmeyen davranışlar sergilemesine neden oluyor.” (Ö86)

Okul ortamının fiziksel ve sosyal koşulları da istenmeyen davranışların önemli nedenleri arasında yer almaktadır. Katılımcılar, öğrencilerin okulda geçmişte yaşamış oldukları olumsuz deneyimlerin ve okula karşı geliştirdikleri negatif tutumların, davranış sorunlarını artırdığını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin dersleri gereksiz bulmaları ve ders içeriklerini kendi yaşamlarıyla ilişkilendirememeleri de dikkat çeken bir diğer önemli faktördür. Bu konuda bir katılımcı, “*Öğrenciler derslerin günlük hayatta ne işe yaradığını anlayamadığında, dersleri gereksiz buluyor ve bu durum dikkatlerini başka şeylere yöneltmelerine neden oluyor.” (Ö38)* ifadelerini kullanmıştır.

Genel olarak; ders, öğretmen ve okul kaynaklı istenmeyen davranışların temelinde, derslerin ilgi çekici olmaması, öğretmenlerin eğitim yöntem ve teknikleri bakımından yetersiz olmaları ve okul ortamındaki fiziksel ve sosyal sorunlar yer almaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin ders anlatımında öğrencilerin öğrenme stillerini dikkate alması, öğretmen-öğrenci ilişkilerini iyileştirmesi ve okul ortamının öğrencilerin öğrenme sürecine uygun şekilde düzenlenmesi bu davranışların önlenmesi açısından gerekli görünmektedir. Katılımcılar, öğrencilerin öğrenme motivasyonunun artırılması için hem ders içeriklerinin daha etkili yöntemlerle sunulması hem de öğrenci-öğretmen etkileşimlerinin daha olumlu bir düzeye taşınması gerektiğini vurgulamışlardır.

b) Öğrenci Kaynaklı Sebepler

Araştırmada elde edilen bulgular, sınıfta karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının önemli bir kısmının öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve bireysel koşullarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, bu davranışların temel nedenleri arasında öğrencinin dikkat çekme ve kendini gösterme ihtiyacı, psikolojik durumları, fiziksel ve sosyal çevreden kaynaklanan etkiler, ergenlik dönemi özellikleri ve teknolojinin kontrolsüz kullanımı gibi faktörleri sıralamışlardır. Katılımcılar, öğrencilerin dikkat çekme ve kendilerini ifade etme isteğinin, sınıfta istenmeyen davranışlara yol açan önemli bir etken olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler, sınıf ortamında arkadaşları ve öğretmenleri tarafından fark edilmek ve değer görmek için çeşitli yollar denemektedir. Bu durum, bazen sınıfta uygunsuz davranışlar sergilemeye neden olabilmektedir. Katılımcılardan biri bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: “*Öğrenci sınıf içerisinde farklı davranışlar sergileyerek dikkat çekmek, ilgiyi üzerine toplamak gibi amaç içerisinde olabilir. Kendini sınıf ortamında güvende hissetmek ve önemsenmek istiyor olabilir. Örneğin, ders esnasında öğrencinin sürekli ayağa kalkması ya da çöp kutusuna çöp atması, ‘ben buradayım, beni görün’ mesajını vermek istemesinden kaynaklanıyor olabilir.” (Ö34)*

Diğer bir önemli faktör, öğrencilerin psikolojik durumlarıdır. Öğrencinin içinde bulunduğu ruh hali, yaşadığı toplum ve aile çevresi istenmeyen davranışların ortaya

çıkmasında etkili olabilmektedir. Bazı öğrenciler, aile ortamında görmediği ilgiyi ve sevgiyi sınıf ortamında bulmaya çalışırken bazıları başarısızlık korkusu, eleştirilme endişesi ya da arkadaşları tarafından kabul görme isteği nedeniyle olumsuz davranışlar sergileyebilmektedir. Bir katılımcı bu konuda şu değerlendirmeyi yapmıştır: *“Eğer fizyolojik bir sıkıntısı yoksa, büyük bir olasılıkla öğrencinin psikolojisinden kaynaklanan sebeplerle bu davranışlar ortaya çıkıyor. Güvenli bulunduğu sınıf ortamında, aile ortamında bulamadığı ilgiyi görmek istiyor olabilir.”* (Ö26)

Fizyolojik ve fiziksel sorunlar da öğrencinin sınıf içindeki davranışlarını etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Hiperaktivite, dikkat eksikliği, sağlık sorunları, beslenme yetersizlikleri ve uyku düzenindeki bozukluklar, öğrencinin ders sırasında istenmeyen davranışlar sergilemesine yol açabilmektedir. Bunun yanında, ergenlik dönemine özgü kimlik bunalımları, hızlı ruh hali değişiklikleri ve sosyal medyanın etkisiyle öğrencilerin çeşitli dizi karakterlerini veya rol modellerini taklit etme eğiliminde olmaları, bu davranışların ortaya çıkmasında etkili olmaktadır. Bir katılımcı bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: *“Çocukluk ve ergenlik dönemlerinde ruh halleri hızla değişime uğramaktadır. Bu değişim öğrencinin hareketlerine yansımaktadır. Toplumsal etkenler, sosyal hayat ve geçmişte yaşanan travmalar da istenmeyen davranışlara sebep olabilir.”* (Ö16)

Sonuç olarak, öğrenci kaynaklı istenmeyen davranışların temelinde genellikle öğrencilerin gelişim dönemlerinden kaynaklanan özellikler, psikolojik ve fizyolojik faktörler ile sosyal ve çevresel etmenler bulunmaktadır. Bu davranışların önlenmesi için öğretmenlerin, öğrencilerin bireysel ve gelişimsel özelliklerini dikkate alarak onlara yönelik daha duyarlı yaklaşımlar sergilemeleri gerektiği söylenebilir. Özellikle, öğrencilerin kendilerini değerli hissedebilecekleri bir sınıf ortamı yaratmak ve onların bireysel ihtiyaçlarına uygun eğitim stratejileri geliştirmek bu davranışların azaltılmasında etkili olabilir.

c) Aile Kaynaklı Sebepler

Araştırma bulguları, sınıfta karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının önemli bir kısmının aile kaynaklı olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, öğrencilerin davranışlarını etkileyen faktörler arasında aile ortamındaki huzursuzluklar, sevgisizlik, ilgisizlik, ekonomik yetersizlikler ve çevresel koşulları sıklıkla vurgulamışlardır. Öğrencilerin ailelerinden gördükleri tutum ve yaşadıkları çevre davranışlarının şekillenmesinde belirleyici bir role sahiptir.

Katılımcılardan biri, öğrencilerin aile ortamında yaşadığı sorunların sınıftaki davranışlarını doğrudan etkilediğini şu şekilde ifade etmiştir: *“Bu davranışların sebepleri öğrencinin ailesi veya yaşadığı çevre olabilir. Öğrencinin yetiştirilme tarzı, gelişim döneminde yaşadığı çevresel sorunlar, aile içinde çıkan huzursuzluklar, bir arkadaşıyla veya sevdiği bir kişi ile yaşadığı sıkıntılar ya da kendisi ile ilgili sorunlar, özgüven eksikliği ve kendini dışlanmış hissetmesi gibi birçok sebebi olabilir.”* (Ö32)

Öğrencilerin aile içindeki ilgisizlik ya da şiddet gibi olumsuz deneyimlerinin, onların sınıfta dikkat çekmek ya da kendilerini ispatlamak amacıyla istenmeyen davranışlar sergilemelerine neden olabileceği belirtilmiştir. Bu duruma dikkat çeken bir katılımcı, *“Aile ortamında istediği değeri göremeyen öğrenciler, sınıfta kendisini ispatlamak ve farkındalık oluşturmak için saldırgan davranışlar sergileyebilir.”* (Ö22) ifadelerini kullanmıştır.

Aile içindeki ekonomik sorunlar ve ebeveynler arasındaki anlaşmazlıkların da öğrencilerin sınıf içerisindeki davranışlarını etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu vurgulanmıştır. Ekonomik yetersizlikler, öğrencilerin temel ihtiyaçlarının karşılanamamasına ve bu durumun onların sosyal ilişkilerine yansımaya neden olabilmektedir. Katılımcılardan biri bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: *“Çocuk evde ilgisiz kalmışsa, şiddete maruz kalmışsa, okula karşı da ilgisiz, arkadaşlarına ve öğretmenlerine karşı saygısız olur. Bazen de haylazlıklar yapar.”* (Ö58)

Bunun yanı sıra, öğrencilerin yaşadığı çevrenin kültürel, sosyal ve ahlaki yönden yeterince destekleyici olmaması da istenmeyen davranışların ortaya çıkmasında etkili bir faktördür. Katılımcılar, öğrencinin ailesi ve çevresindeki bireylerin davranışlarının, öğrencinin kişiliğinin şekillenmesinde büyük rol oynadığını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı bu durumu şu sözlerle açıklamıştır: *“Öğrencinin yaşadığı çevre, kişiliğini şekillendirmede bir etkidir. Eğitim, kültür ve ahlaki yönden kendini az geliştirmiş bireylerin arasında yetişen bir öğrenci, istenmeyen davranışlar sergileyebilir.”* (Ö22). Sonuç olarak, öğrencilerin aile ortamından kaynaklanan sevgi ve ilgi eksikliği, şiddet, ekonomik yetersizlikler ve çevresel etkiler istenmeyen davranışların temel sebepleri arasında yer almaktadır. Bu bulgular, öğretmenlerin ve eğitimcilerin öğrencilerin davranışlarını değerlendirirken yalnızca bireysel düzeyde değil, ailevi ve çevresel faktörleri de göz önünde bulundurması gerektiğini göstermektedir. Özellikle, öğrencilerin aile ortamındaki sorunların çözümüne yönelik rehberlik ve destek hizmetlerinin sağlanması bu davranışların önlenmesinde önemli bir rol oynayabilir.

3. İstenmeyen Davranışları Önleyebilmek İçin Gerekli Olan En Uygun Öğretmen Davranışları

Araştırmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda elde edilen bulgular, sınıfta karşılaşılan istenmeyen davranışları önlemek için öğretmenlerin sergilemesi gereken uygun davranışların iki temel başlık altında toplandığını göstermektedir. Bunlardan birincisi öğrencilere uygun yöntem ve tekniklerle ders işleme, ikincisi ise öğrencileri tanıma ve yönlendirme becerisidir. Katılımcılar, öğretmenlerin bu iki alanda yoğunlaşmalarının istenmeyen davranışların önlenmesinde önemli rol oynadığını ifade etmişlerdir.

a) Öğrencilere Uygun Yöntem ve Tekniklerle Ders İşleme

Katılımcılar, istenmeyen davranışların önlenmesinde ilk ve en önemli adımın, öğretmenlerin dersleri öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun yöntem ve tekniklerle işlemesi olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin, ders öncesinde planlama yaparak derse hazırlıklı gelmesi, sınıf hâkimiyetini sağlaması ve dersleri öğrencilerin seviyesine uygun materyal ve yöntemlerle işlemesi gerektiği vurgulanmıştır. Katılımcılardan biri bu durumu şu şekilde dile getirmiştir: “Öğretmen dersi ne kadar ilgi çekici hale getirirse, öğrenci o kadar dersi dinler ve katılım sağlar. Özellikle gerçek yaşamla ders arasında bağ kurmak, öğrencinin derse olan ilgisini artırır. Öğretmen ses tonunu, jest ve mimiklerini etkili kullanarak sınıfta dikkat çekici bir öğrenme ortamı oluşturmalıdır.” (Ö128). Katılımcılar, öğretmenin öğrencileri rencide etmekten kaçınması, sabırlı ve hoşgörülü bir tavır sergilemesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca, olumlu pekiştireçler kullanarak öğrencilere sorumluluk verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bir katılımcı bu konuda şu değerlendirmeyi yapmıştır: “Öğretmen öğrenciyi cezalandırmak yerine ona görev ve sorumluluk vererek motive etmeli, sınıf önünde azarlamaktan kaçınmalıdır. Bu şekilde, öğrenciyi kazanmaya yönelik bir yol izlenmelidir.” (Ö114)

b) Öğrencileri Tanıma ve Yönlendirme Becerisi

Katılımcılar, istenmeyen davranışları önlemede öğretmenlerin öğrencilerini tanıması, bireysel farklılıklarını dikkate alması ve öğrencilerle sağlıklı bir iletişim kurmasının önemini vurgulamışlardır. Öğretmenlerin öğrencilerle birebir görüşerek, onların sorunlarını anlamaya çalışması gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda, bir katılımcı şu ifadeleri kullanmıştır: “Öğretmen, öğrencilerin yaşadığı problemleri öğrenmeli ve onları anlamaya çalışmalıdır. Her öğrenciye bireysel ilgi gösterilmeli, yaşadıkları dönem göz önüne alınarak onlara rehberlik edilmelidir.” (Ö115). Ayrıca, katılımcılar öğretmenin sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlemesi ve öğrencilerin fikirlerini ders işleme sürecine dâhil etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu yaklaşımın, öğrencilerin kendilerini değerli hissetmesini sağlayarak istenmeyen davranışları azaltabileceği vurgulanmıştır. Bir katılımcı bu konuda şu şekilde görüş bildirmiştir: “Öğretmen, öğrencilerle birlikte sınıf kurallarını belirlemeli ve hangi davranışların hoş karşılanmadığını öğrencilerden duymalıdır. Bu, öğrencilerin kurallara uymasını kolaylaştıracaktır.” (Ö111)

c) Öğretmenlerin Rolü ve Gelişimsel Yönü

Katılımcılar, öğretmenlerin yalnızca bilgi aktaran bir otorite figürü değil, aynı zamanda öğrencilerine rehberlik eden ve örnek olan bir model olması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin, öğrencilerle empati kurarak onların kişisel ve akademik gelişimlerini destekleyici bir yaklaşımla hareket etmeleri gerektiği dile getirilmiştir. Bir katılımcı bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: “Öğretmen, sınıfta demokratik bir model oluşturarak öğrencilerle güven temelli bir ilişki kurmalıdır. Bu güven, öğrencilerin istenmeyen davranışlarını azaltmada kritik bir öneme sahiptir.” (Ö22). Sonuç olarak, katılımcılar istenmeyen davranışları önlemede öğretmenin tutum ve

davranışlarının belirleyici olduğunu vurgulamışlardır. Sevgi, sabır ve adalet temelli bir yaklaşım, bu süreçte temel bir anahtar olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almak, etkili iletişim kurmak ve uygun yöntemlerle ders işlemek, istenmeyen davranışların önlenmesinde önemli stratejiler olarak görülmektedir. Öğretmenlerin, öğrencilere bireysel ilgi göstererek onların sorunlarını anlamaya ve çözüm yolları bulmaya çalışmaları, sağlıklı bir öğrenme ortamının temel taşlarını oluşturmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada sınıf içinde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları, bu davranışların sebepleri ve çözüm önerileri incelenmiştir. Bulgular, bu tür davranışların hem öğretim sürecini hem de sınıf ortamını olumsuz etkileyen yaygın ve tekrarlayan sorunlar olduğunu göstermiştir. Araştırmanın sonuçları, ulusal ve uluslararası literatürle örtüşmekte ve öğrenci davranışlarının psikolojik, sosyolojik ve pedagojik boyutlarının bir arada ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bulgular, istenmeyen davranışların büyük ölçüde öğretmenlerin ders işleme yöntemleri ve öğrenciyle kurdukları ilişkilerle bağlantılı olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve aile ortamından kaynaklanan nedenler de bu davranışlarda belirleyici bir role sahiptir. Bu sonuç, öğrenci davranışlarının sadece bireysel değil, aynı zamanda çevresel ve toplumsal faktörlerin etkisiyle şekillendiğini göstermektedir. Literatürde de benzer şekilde, öğrencilerin psikolojik durumları (özgüven eksikliği, aile içi şiddet, ilgisizlik vb.) ve sosyokültürel çevreleri (ekonomik yetersizlikler, ailevi çatışmalar vb.) istenmeyen davranışların nedenleri arasında sıkça vurgulanmaktadır (Agi ve Akarada, 2021; Al Quahtani, 2016; Değirmenci, 2022). Bu bağlamda; sınıf sosyolojisi, bireysel davranışların grup dinamiklerinden etkilendiğini ortaya koymaktadır. Araştırma bulguları, sınıf içinde arkadaş gruplarının etkisiyle ortaya çıkan gruplaşma, akran zorbalığı ve saygısız tutumlar gibi sorunların öğrencilerin sosyal statülerini ve kabul görme ihtiyaçlarını karşılama çabalarıyla bağlantılı olduğunu göstermektedir. Bu durum, sosyolojik bağlamda öğrencilerin sınıf ortamındaki rollerinin ve statülerinin davranışlarını nasıl şekillendirdiğine işaret etmektedir.

Araştırmanın bulguları, öğretmen tutum ve davranışlarının istenmeyen davranışların çözümünde kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Literatürde de öğretmenlerin pedagojik bilgi, beceri ve tutumlarının sınıf içi düzenin sağlanmasında temel bir etken olduğu vurgulanmaktadır (Gökçer ve Doğan, 2016; İnci ve Çubukçu, 2020). Öğretmenlerin sınıf içinde demokratik bir atmosfer yaratması, öğrencilerle empati kurması ve uygun yöntem ve teknikler kullanarak ders işlemesi istenmeyen davranışların önlenmesinde etkili bir yol olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sürekli olarak sürdürmesi ve sınıf içi iletişim becerilerini geliştirmesi gereklidir. Örneğin, öğretmenlerin materyal kullanımını artırarak dersleri daha ilgi çekici hâle getirmesi ve öğrencilerin öğrenme stillerine

uygun yöntemler geliştirmesi istenmeyen davranışları azaltabilecek etkili stratejiler arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin öğrencilere bireysel sorumluluklar vermesi ve olumlu pekiştiriciler kullanması da öğrencilerin sınıf kurallarına uyum sağlamasında önemli bir rol oynayabilir.

Bu çalışma, istenmeyen davranışlar konusunda ulusal ve uluslararası literatürle paralel sonuçlar ortaya koymakla birlikte, bazı özgün katkılar da sunmaktadır. Özellikle, öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve çevresel faktörlerin davranışlar üzerindeki etkisini sınıf sosyolojisi bağlamında ele alması bu çalışmayı benzerlerinden ayırmaktadır. Ayrıca, çözüm önerileri konusunda öğretmenlerin pedagojik becerilerinin ve sınıf içi etkileşimlerin önemi vurgulanarak literatürdekimevcut bilgi birikimine pratik bir perspektif eklenmiştir. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin mesleki gelişim programlarına dâhil edilerek, sınıf içi yönetim becerilerinin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle, öğretmenlerin sınıf içi sorunlara çözüm üretme becerilerinin artırılması ve öğrenci davranışlarını daha iyi anlayabilmeleri için psikoloji ve sosyoloji alanlarındaki bilgi ve yeterliliklerinin güçlendirilmesi gereklidir. Ayrıca, öğretmenlerin etkili materyal kullanımı, teknoloji entegrasyonu ve öğrenci merkezli öğretim yöntemleri gibi pedagojik stratejilerde daha donanımlı hâle gelmeleri sağlanmalıdır. Öte yandan, ailelerin de bu süreçte aktif bir rol oynaması gerektiği görülmektedir. Ailelerin çocuklarının gelişimsel özelliklerini daha iyi anlamalarını sağlayacak rehberlik programlarının geliştirilmesi ve uygulanması önerilmektedir. Bu tür programlar, aile-okul iş birliğini güçlendirerek öğrencilerin davranış problemlerinin çözümüne katkıda bulunabilir.

Araştırmanın sonuçları, istenmeyen davranışların bireysel, sosyal ve pedagojik bağlamlarda ele alınması gerektiğini göstermektedir. Öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alındığında, bu tür davranışların olağan olduğu ancak doğru stratejilerle yönetilebileceği anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin pedagojik becerilerini geliştirerek öğrencilere karşı hoşgörülü ve destekleyici bir yaklaşım sergilemeleri istenmeyen davranışların çözümünde etkili bir yol olarak öne çıkmaktadır. Gelecekteki araştırmalar, öğretmen tutumlarının farklı sosyokültürel bağlamlardaki etkisini inceleyerek bu alandaki bilgi birikimini daha da artırabilir.

Extended Abstract

Introduction

School is the basic educational institution that shapes the future of society. Schools offer educational activities that aim raising students physically, mentally and socially. While these educational activities are being offered, undesirable student behavior may occur. Unwanted student behavior, which is constantly encountered in classrooms, can occur depending on many reasons such as students' age, gender, socio-economic level and psychological state. Behaviors can manifest themselves as desired or undesirable behavioral characteristics depending on place, time and conditions. The frequency of undesirable behaviors may vary between lessons, teachers, schools and friends.

Unwanted student behavior is a situation that occurs as a result of disruption of communication between students and friends and causes mental, emotional and physiological changes on students. Such a situation negatively affects the learning climate (Gökyer and Doğan, 2016). It is unthinkable that undesirable behaviors will not occur in classrooms with dozens of students in the same classroom every day during an academic year (Saritaş, 2006). Although undesirable behaviors are not desired in a natural environment, depending on the development characteristics of the student, undesirable behaviors can occur and create opportunities to provide appropriate educational experiences.

If the teacher prepares a feasible lesson plan, uses technology appropriately, manages time efficiently, works as a team with his students, and regulates physical variables inside and outside the classroom, he will provide effective classroom management (Yaraş and Turan, 2021). Unwanted student behaviors can be prevented by teachers making eye contact with students by using body language, giving verbal warnings, and holding meetings with students, parents, guidance services and school administration outside the classroom (Değirmenci, 2022). Many different attitudes and behaviors can be applied towards undesirable behaviors. For example, the act of warning; It can be done verbally, with eye contact, pointing, approaching, touching. The act of warning with verbal messages can be used as an indirect warning, asking questions, linking words to undesirable behavior, or changing their location. On the other hand, the act of talking to the student can be done during the lesson or at the end of the lesson, depending on the situation. The strategy for making changes in the lesson can be achieved by changing the tools, methods, environments and teacher behaviors (Saritaş, 2006). Strategies that teachers use to correct undesirable student behavior can have both positive and negative consequences. Negative attitudes are generally measures such as "I ignore", "I warn", "I deprive him of his favorite activity", "I use methods such as not taking him to recess", "I punish", "I give rewards", etc., aimed at solving the problem in the short term, and they are aimed at preventing the

undesirable behavior from reoccurring. Rather, they are measures aimed at reducing negative effects. Positive attitudes are "providing individual guidance", "cooperating with the family", "making joint decisions together", "engaging in social activities", "supporting the student to develop their special abilities", "giving them responsibility", which try to solve the problem in a long-term but permanent way. Behaviors such as these can be considered as measures to change negative behavior (Ardıç and Temiz, 2020).

It is stated that the first research on the undesirable behavior of high school students was conducted at the University of Minnesota in the USA in 1916. Teachers' opinions on undesirable student behavior dating back more than a century were sought. In this study, which included 874 students, the undesirable behaviors with the highest frequency were whispering in class (% 74.7), inattention (% 59), indifference (% 44) and chattering (% 42), while the ones with the lowest frequency were skepticism (% 2,1), excessive violence (% 1.7), absenteeism (% 1.6) and exuberance (% 1.5) It is expressed as (Hurlock and McDonalds, 1934). In her study on the reasons for the emergence of undesirable behaviors and solution suggestions, Eulberg (2023) focuses on students' motivation to attract attention as the main reason. Accordingly, students resort to undesirable behaviors either to directly attract the attention of the teacher or other students or to escape from homework or responsibility. The duty of teachers is to focus on the reasons and to approach students patiently, consistently and constructively by getting support from their colleagues and the school administration when necessary. Similarly, cheating is considered among the most basic undesirable behaviors that students use, and there are steps that teachers can take to solve this problem. The first and most basic step is to understand individually and socially why students attempt to cheat. Although it varies depending on the student and the environment, general reasons such as the pressure to get high grades, the fear of falling behind in the class, the belief that they will not be caught, and the difficulty of the test are put forward. The way to eliminate such undesirable behavior is for teachers to never tolerate cheating, to take strict precautions, to show students that they are aware of everything, and to create a classroom environment where all students can learn. Since effective teaching strategies encourage students to think critically and distract them from memorization, they also prevent the formation of cheating environments. Positive teacher behaviors such as reflective thinking, supportive classroom environment, active listening, giving feedback and modeling are also expressed as effective teaching strategies in the process of eliminating undesirable behaviors..

Method

This study was designed as qualitative research and the case study design was preferred. Considering the most common undesirable student behaviors encountered in the classroom, this study has been accepted as a case study in terms of in-depth

investigation of the frequency, the causes of undesirable behaviors, and what appropriate teacher behaviors can be for prevention mechanisms.

The study group of the research consists of 145 teacher candidate participants, who received training at Düzce University Faculty of Education in the spring semester of the 2021-2022 academic year and graduated from different undergraduate fields, who practiced teaching in schools at various levels in the same academic year and successfully passed this course. Criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used when determining the study group. The criteria were determined to be both a pedagogical formation student and to have taken the teaching practice course. Of the students participating in the research, 20 were from theology departments, 82 from different foreign language departments, 4 from nursing, 9 from information technologies, 3 from chemistry, 4 from biology, 6 from management information systems, and 12 from various engineering departments. and 5 are registered in other departments.

In this study, teacher candidate participants from different genders and undergraduate degrees were included in the sample. Of the teacher candidates with undergraduate degrees from different fields who participated in the study, 29 were men and 116 were women. In terms of graduation, it was seen that 145 of the participants had undergraduate degrees in different fields. A total of 19 undergraduate teacher candidates from different fields were included in the study group. The participants consist of undergraduate teacher candidates in different fields, including English, theology, chemistry, biology, language and literature, and informatics.

A semi-structured interview form for teacher candidate participants was used in the research. Sample questions include “What are the most common undesirable student behaviors in your classrooms in practice schools?” “What are your opinions about the reasons for the undesirable student behavior you see in the classroom?” “What would be the most appropriate teacher behaviors to prevent undesirable student behavior in the classroom? There are questions such as. In order to ensure easy understandability and obtain useful data, the data were obtained from the forms filled out by the participants during the face-to-face interview. The interview form, based on semi-structured questions, was preferred because it is expandable and allows collecting in-depth information on the subject under investigation. The data collection method through the interview form was preferred because it allowed the participants to express their thoughts freely and comfortably, it could be applied to more participants, and it made it easier for the researcher during the data collection phase. In order to benefit from more participant opinions, they were asked to answer the questions in writing. The data of the research was collected at the end of the spring semester of the 2021-2022 academic year. Participation in the study was voluntary and no data was obtained from those who did not wish to participate. The questions to be directed to the participants were prepared with the semi-structured interview

technique, and importance was given to ensure that the questions asked were clear and understandable.

The semi-structured interview form used in the research was created by taking the opinions of field experts. Experts evaluated whether the questions were clear, understandable and suitable for the purpose of the research. The form was finalized by making necessary adjustments in line with expert feedback. A pilot study was conducted to test the understandability and applicability of the interview form. During this process, how the questions were perceived by the participants was observed and necessary revisions were made. The data obtained from the interviews were shared with the participants again. Participants were asked to check whether their statements were understood correctly and to correct them if any. This application was made to increase the accuracy of the data and strengthen credibility. During the interview, all participants were asked the same questions in the same way. The interviews were conducted within the framework of a specific procedure, which increased the consistency of the research. Personal information of the participants was kept confidential and the interviews were anonymized. It was studied within the framework of ethical rules and was acted upon with the permission obtained at the meeting of Düzce University Rectorate Scientific Research and Publication Ethics Committee dated 01/06/2023 and numbered 2023/172-6. The researcher took care to act impartially during the interview process and adopted a careful language and attitude in order not to influence the opinions of the participants. Continuous self-reflection techniques were applied to control the researcher's biases. Research findings are presented clearly and in detail, and direct quotations are included, allowing the reader to evaluate the validity of the research findings.

Findings and Discussion

In this research, undesirable student behaviors encountered in the classroom, the reasons for these behaviors and solution suggestions were examined. Findings showed that such behaviors are common and recurring problems that negatively affect both the teaching process and the classroom environment. The results of the research overlap with the national and international literature and reveal that the psychological, sociological and pedagogical dimensions of student behavior should be considered together. The findings showed that undesirable behaviors were largely related to teachers' teaching methods and the relationships they established with the students. However, the developmental characteristics of students and reasons arising from the family environment also play a determining role in these behaviors. This result shows that student behavior is shaped not only by individual but also by environmental and social factors. In this context, class sociology reveals that individual behavior is affected by group dynamics. Research findings show that problems such as grouping, peer bullying and disrespectful attitudes that arise in the classroom due to the influence of peer groups are related to students' efforts to meet their social status and

need for acceptance. This situation points out, in a sociological context, how students' roles and status in the classroom environment shape their behavior.

The findings of the research show that teacher attitudes and behaviors play a critical role in solving undesirable behaviors. Teachers' creation of a democratic atmosphere in the classroom, empathy with students, and teaching using appropriate methods and techniques stand out as an effective way to prevent undesirable behaviors. In this context, teachers need to constantly maintain their professional development and improve their classroom communication skills.

While this study reveals results parallel to the national and international literature on undesirable behaviors, it also offers some unique contributions. In particular, it distinguishes this study from similar ones by considering the developmental characteristics of students and the impact of environmental factors on behavior in the context of classroom sociology. In addition, a practical perspective has been added to the existing knowledge in the literature by emphasizing the importance of teachers' pedagogical skills and classroom interactions in recommending solutions. The results of the research show that undesirable behaviors should be addressed in individual, social and pedagogical contexts. Considering the developmental characteristics of students, it is understood that such behaviors are normal but can be managed with the right strategies. Improving teachers' pedagogical skills and displaying a tolerant and supportive approach towards students stands out as an effective way to solve undesirable behaviors. Future research can further increase knowledge in this area by examining how teacher attitudes are effective in different sociocultural contexts.

Etik

Bu araştırma için Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun davranılarak; Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma Yayın Etik Kurulu tarafından 01/06/2023 tarihli ve 2023/172 sayılı karar kapsamında etik onay alınmıştır. Bu araştırma ile ilgili etik sorularınız için lütfen izued@izu.edu.tr adresine başvurun.

Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmada yazarlar eşit katkıda bulunmuşlardır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Çalışma herhangi bir destek almamıştır. Makale Turnitin yazılımı kullanılarak intihal açısından incelenmiştir. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zekâ tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına teşekkür ederiz.

Çatışma Beyanı

Yazarlar bu araştırma makalesinin araştırma, yazma ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir kurum ve/veya kişi ile potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Ethical Considerations

This study was conducted in accordance with the principles of the Declaration of Helsinki. Ethical approval was obtained from the Scientific Research and Publication Ethics Committee of Düzce University, within the scope of the decision dated 01/06/2023 and numbered 2023/172. For ethical inquiries regarding this research, please contact: izued@izu.edu.tr

Author Contributions

All authors made equal contributions to the research and the preparation of this manuscript.

Funding and Acknowledgments

This study did not receive any financial support. The manuscript was screened for plagiarism using Turnitin software. **No artificial intelligence-based tools or applications were utilized in the preparation of this manuscript. All content was generated solely by the author(s) in adherence to scientific research methodologies and academic ethical standard. We would like to express our gratitude to the pre-service teachers who participated in the research.

Conflict of Interest

The authors have no conflicts of interest to declare related to the research, writing, or publication of this manuscript.

KAYNAKÇA

- Agi, C., Akarada, M. (2021). Influence of undesirable classroom behaviours on academic achievement of senior secondary school students in rivers state. *International Journal of Innovative Psychology & Social Development* 9(3), 162-173.
- Ağasoylu, M., Özdaş, F. (2021). Öğretmen alıntılarında istenmeyen öğrenci davranışları. *Elektronik Eğitim Bilimler Dergisi*, 10(20), 278-294.
- Al Quahtani, N.S.S. (2016). The undesirable behaviors of students in academic classrooms, and the discipline strategies used by faculty members to control such behaviors from the perspective of the college of education students in King Saud University. *International Education Studies*, 9(3), 196-211.
- Ardıç, A., Temiz, S. (2020). İlkokul öğrencilerinde görülen, öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmen görüşleri ve çözüm stratejileri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)*, 2(2), 60-76.
- Aydın, A. (2010). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem.
- Aydın, B., Ağca Karakaya, B. (2021). Özel ortaokul sınıflarında karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları. *Ekev Akademi Dergisi*, 25(88), 99-118.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Değirmenci, S. (2022). İstenmeyen öğrenci davranışlarına öğretmen çözümleri. *Temel Eğitim Dergisi*, 14, 41-55.
- Eulberg, J. (2023). 6 Tips for skillfully managing extreme student behaviors. <https://www.wgu.edu/heyteach/article/6-tips-skillfully-managing-extreme-student-behaviors1802.html>. Erişim tarihi: 08 Şubat 2023.
- Erden, M. (2005). *Sınıf yönetimi*. Epsilon Yayıncılık.
- Gent, S. (2022). 12 Teacher strategies to inspire listening, learning and self-control, <https://www.additudemag.com/slideshows/student-behavior-problems-in-the-classroom-teacher-tips/>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2023.
- Gökyer, N., Doğan, B. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 93-105.
- Hurlock, E. B., & McDonald's, L. C. Undesirable behavior traits in junior high school student. *Child Development*, 5(3), 278-290.

- İnci, T., Çubukçu, Z. (2020). Sınıf içinde gösterilen istenmeyen davranışlar ve nedenleri. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(18), 207-219.
- Külekçi Akyavuz, E. (2019). İlkokul öğrencilerinin sergiledikleri istenmeyen davranışlar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 30-40.
- Sarıtaş, M. (2006). Öğretmen adaylarının değerlendirmelerine göre sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanılan stratejiler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIX (1), 167-187.
- Yaraş, Z., Turan, M. (2021). Sınıf yönetimi engeli olarak istenmeyen davranışlar: kalitatif bir değerlendirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 573-600.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yumuşak, G., Balcı, Ö. (2018). Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışları ile başa çıkma yöntemleri ve bu yöntemlerin etkililiğine ilişkin görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(40), 223-254.